

Version 06/2026

Handlingsplan vid trakasserisituationer

Häly 2026

HÄLY 2026
11-17.7.2026
MASKU

Kansainvälinen palokuntanuorten suurleiri
Internationellt brandkårsungdomsläger
International youth firefighters' camp

www.haly2026.fi

Version 06/2026

Innehåll

1. Lägerprinciper för verksamheten
2. Sammanfattade anvisningar
 - Förebyggande av mobbning
 - Åtgärder vid mobbning
 - Förebyggande av sexuella trakasserier
 - Åtgärder vid sexuella trakasserier
 - Process för hantering av fall av olämpligt beteende
 - Myndighetsanmälningar
3. Förebyggande av mobbning och åtgärder mot mobbning
4. Förebyggande av sexuella trakasserier och åtgärder mot sexuella trakasserier
5. Hantering av fall av olämpligt beteende
6. Myndighetsanmälningar
 - Barnskyddsanmälan
 - Misstanke om sexualbrott
 - Brottsmisstanke
7. Källor

Version 06/2026

1 Principer för lägerverksamheten

Samarbete och ansvarsfördelning

Vi arbetar tillsammans och stöttar varandra över sektorsgränserna. Vi tar ansvar för våra uppgifter och delar information och erfarenheter. Vi förbereder oss inför möten och håller oss till det som överenskommits.

Öppenhet och kommunikation

Vi kommunicerar öppet och uppmuntrar till frågor. Vi lyssnar på varandra och är genuint närvarande. Vi är ärliga och modiga nog att på ett sakligt sätt ingripa när vi upptäcker missförhållanden.

Respekt och trygghet

Vi beaktar allas bakgrund och särskilda behov. Vi skapar en trakasserifri och trygg verksamhetsmiljö. Vi kommer ihåg gott uppförande och ger positiv respons.

Flexibilitet och välmående

Vi är flexibla och förstående. Vi är förlåtande mot oss själva och varandra. Vi tackar, berömmar och uppmuntrar varandra.

Hållbar utveckling och ungas delaktighet

Vi beaktar miljöpåverkan vid beslutsfattande. Vi lyssnar på ungas åsikter och verkar för deras bästa.

Version 06/2026

2 Sammanfattning av anvisningar

De sammanfattade anvisningarna innehåller de viktigaste punkterna kring förebyggande av och ingripande vid trakasserisituationer. De är enkla att gå igenom både för ungdomar och funktionärer så att varje lägerdeltagare kan bidra till att förebygga trakasserier genom sitt eget agerande.

Anvisningarna omfattar förebyggande av mobbning och åtgärder mot mobbning samt förebyggande av sexuella trakasserier och åtgärder mot sexuella trakasserier. Det är särskilt viktigt att alla lägerdeltagare, både ungdomar och funktionärer, går igenom dessa anvisningar noggrant. Tillsammans med ungdomarna kan de till exempel behandlas gemensamt av avdelningens ansvarsperson.

Dessutom innehåller de sammanfattade anvisningarna en beskrivning av processen för hantering av fall av olämpligt beteende samt myndighetsanmälningar. Dessa delar bör alla funktionärer läsa noggrant.

Mer detaljerade instruktioner om varje område finns längre fram i dokumentet. Alla som har ett ansvarsuppdrag bör också läsa dessa. De ger bland annat ansvarspersoner inom avdelningarna ytterligare kunskap om mobbning och sexuella trakasserier, vilket underlättar arbetet med ungdomarna.

Utöver dessa anvisningar rekommenderas alla funktionärer starkt att genomföra Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland (SPEK) webbkurs "Tryggt på brandkårsläget".

Svenskspråkig webbkurs:

<https://sites.google.com/view/tryggt-pa-brandkarslagret/>

Finskspråkig webbkurs:

<https://sites.google.com/view/turvallisestileirilla/>

Version 06/2026

Förebyggande av mobbning

1. Repetera reglerna och skapa gemensamma spelregler

- Gå igenom lägrets regler. Förklara tydligt vilket beteende som inte är acceptabelt.
- Skapa gruppens spelregler tillsammans, gärna med positiv formulering.

2. Informera om mobbning

- Gå igenom vad mobbning är (direkt/indirekt, ansikte mot ansikte eller på nätet, engångshändelser eller upprepad skadlig behandling).
- Konkretisera formerna: verbal, fysisk, social, egendomsrelaterad samt nätbaserad mobbning.

3. Stärk ungdomarnas förmåga att ingripa i mobbning som de ser eller upplever

- Betona att åskådare har stor betydelse.
- Lär ut konkreta sätt att agera; ingrip i situationen, lämna situationen eller hjälp någon annan att lämna den, stötta den som utsätts eller berätta själv eller hjälp någon annan att berätta för en trygg vuxen.

4. Skapa en miljö som förebygger mobbning

- Bygg förtroende genom aktivt lyssnande, ögonkontakt och frågor som "Är allt bra?".
- Stöd förmågan att hantera känslor och återhämta sig från misstag utan att döma.
- Stärk gruppgemenskapen och ge ansvar för att upprätthålla en positiv atmosfär.

5. Uppmärksamma grupper som löper större risk att utsättas

- Undvik diskriminerande kommentarer. Var tydlig med att diskriminering inte tolereras.
- Kommentera inte någons yttre eller inre egenskaper. Beakta individuella stödbehov, exempelvis genom tydliga instruktioner.

Version 06/2026

Åtgärder vid mobbning

1. Ingrip omedelbart

- Avbryt situationen, säg tydligt att mobbning inte accepteras. Separera parterna och säkerställ tryggheten.

2. Lyssna och utred

- Tro på den berättandes upplevelse. Tala med parterna var för sig, samla vid behov skriftliga beskrivningar.
- Informera ansvarsperson och trygga vuxna, dokumentera vad som överenskommits och informera även de trygga vuxna.

3. Stöd förändring

- Samtala lugnt med den som mobbat, förklara konsekvenserna av beteendet och kom överens om förändringar i beteendet. Undvik att stämpla personen.

4. Följ upp

- Återkom till ärendet samma eller följande dag. Sök vid behov ytterligare stöd från trygga vuxna.

5. Förebygg upprepning. Följ anvisningarna för förebyggande av mobbning.

Version 06/2026

Förebyggande av sexuella trakasserier

1. Gå igenom lägrets regler

- Gå igenom reglerna. Förklara tydligt vilket beteende som inte är acceptabelt.

2. Informera eller ta reda på om sexuella trakasserier

- Gå igenom vilket beteende som räknas som sexuella trakasserier och förklara vilka konsekvenser det kan få för både den utsatta och den som trakasserar.

3. Stärk ungdomarnas förmåga att ingripa i trakasserier som de ser eller upplever

- Alla ska ingripa vid olämpligt beteende, men det yttersta ansvaret ligger hos vuxna
- Bemöt den som trakasserar, fundera på vad man kan säga i situationen. Lämna situationen eller hjälp någon annan att göra det. Berätta för en förtroendefull vuxen, exempelvis en trygg vuxen. Stöd den utsatta och hjälp personen att berätta om händelsen.

4. Funktionärer bidrar till en miljö fri från sexuella trakasserier

- Alla kan påverka klimatet genom sina ord och handlingar. Använd till exempel könsneutrala uttryck och be om lov innan du rör vid någon.
- Ingrip alltid vid olämpligt beteende. Skapa ett öppet klimat och tala respektfullt med andra.

Version 06/2026

Åtgärder vid sexuella trakasserier

1. Ingrip

- Ingrip när du upptäcker situationen. Förklara att beteendet inte är acceptabelt. Informera en trygg vuxen.

2. Lyssna och utred

- Det är den vuxnes ansvar att utreda situationen. Lyssna om någon berättar att hen utsatts för sexuella trakasserier. Ta situationen på allvar. Tala med alla inblandade.

3. Stöd förändring

- Stöd den som utsatts.
- Tala separat med den eller de som trakasserat. Var och en ansvarar för sitt eget beteende. Förklara varför beteendet inte är acceptabelt och utred orsakerna bakom det.

4. Följ upp och sök stöd

- Kontrollera senare om situationen har förbättrats. Be vid behov om stöd från lägretrygga vuxna.

5. Förebygg upprepning. Följ anvisningarna för förebyggande av sexuella trakasserier.

Version 06/2026

Process för hantering av fall av olämpligt beteende

När används processen?

När situationen inte kan lösas inom den egna brandkåren eller gruppen, eller när stöd från trygga vuxna behövs.

Processens steg (Tydlig start-behandling- avslut-dokumentation)

1. Klagomål tas emot och behandlas seriöst

- Utsedda trygga vuxna tar emot anmälan. Personen tackas för kontakten, lyssnas på utan stress och får veta att ärendet kommer att utredas.
- Inga löften om utgången ges på förhand. Tidpunkt för nästa kontakt avtalas och hålls.
- Dokumentera innehållet i klagomålet, datum, mottagare och anmälarens namn (om känt).

2. Utse handläggare (opartisk)

- De trygga vuxna handlägger i första hand ärendet. Opartiskhet bedöms från fall till fall.
- Vid behov kan en extern person anlitas, exempelvis från de arrangerande räddningsförbunden.

3. Bedöm behovet av myndighetsanmälan

- Utred om det handlar om ett lagbrott eller ett internt lägerärende. Råd kan begäras från myndigheter utan att den utsattas namn uppges.
- Om det finns oro för en minderårigs säkerhet eller välmående kan en barnskyddsanmälan behöva övervägas. Man kan fråga råd av områdets jouhavande barnskyddsmyndighet.

4. Hör alla parter (om det inte finns brottsmisstanke)

- Alla har rätt att bli hörda, samtal dokumenteras och berörda personer får ta del av uppgifterna som registrerats om dem.

Version 06/2026

- Minderårigas vårdnadshavare informeras och kan vid behov involveras.

5. Beslut

- Fortsatta åtgärder beslutas enligt lägrets regler med barnets eller ungdomens bästa som utgångspunkt.
- Lägerkommittén beslutar om disciplinära åtgärder mot funktionärer, styrgruppen informeras om trakasseri- och våldsärenden.

6. Skriftlig sammanfattning

- Sammanfattning av åtgärder, höranden och beslut görs. Dokumentationen lagras endast på överenskommen plats och under överenskommen tid.

7. Kommunikation

- Berörda informeras om processens gång och beslut samt grunderna för dessa. Bedöm hur och när ärendet ska behandlas i gruppen eller på lägret.
- Betona öppenhet, rättvisa och respektfullt bemötande.

Myndighetsanmälningar

Barnskyddsanmälan

En barnskyddsanmälan övervägs när det finns oro för ett minderårigt barns **välmående eller säkerhet**. På lägret kan man be om råd från: de trygga vuxna och lägersjukhuset. Man kan fråga råd av områdets jouhavande barnskyddsmyndighet.

Vem som helst kan göra en barnskyddsanmälan. Anmälan görs till socialtjänsten i barnets hemkommun. I akuta fall kan man kontakta nödcentralen eller socialjouren.

Handlingsmodell på lägret

- **Lyssna och dokumentera** oron sakligt (vad, var, när och vilka).
- **Diskutera med trygga vuxna och ledning.**
- **Gör anmälan** via rätt myndighetskanal. Bevara dokumentation på överenskommen plats.

Version 06/2026

- **Säkerställ stöd** för den minderåriga.

Kommunikation och sekretess

- Uppgifter behandlas konfidentiellt. Kommunikationsansvaret följer de överenskomna rollerna.

Misstanke om sexualbrott

Sexualbrott utreds alltid av polisen. Vid misstanke om sexualbrott ska lägret inte inleda den normala interna utredningsprocessen, eftersom det kan försvåra en senare brottsutredning. Vid osäkerhet kan polisen kontaktas för rådgivning.

Brottsmisstanke

En polisanmälan är en anmälan till polisen om ett möjligt brott. Vem som helst kan göra en polisanmälan till valfri polisinställning.

Som huvudregel är polisen skyldig att ta emot en polisanmälan. Elektroniska anmälningar vidarebefordras till den polis som ansvarar för utredningen. I vissa fall upprättas anmälan av en polispatrull på plats.

Polisanmälningar tas inte emot dygnet runt på alla polisstationer. Under nattetid görs anmälningar främst i brådskande situationer där polis behövs på plats.

För att kunna inleda en förundersökning behöver polisen en så noggrann beskrivning som möjligt av: vad som har hänt, vilka som är berörda och när och var händelsen inträffade.

Mer detaljerad information om vilka uppgifter som behövs i en polisanmälan finns i avsnittet om myndighetsanmälningar i originalanvisningen.

Version 06/2026

3 Förebyggande av mobbning och åtgärder mot mobbning

Funktionärer kan använda denna anvisning när de vill förebygga mobbning i sina grupper eller ungdomsavdelningar på lägret. Anvisningarna kan också användas om mobbning förekommer och man behöver ingripa i situationen.

3.1 Vad är mobbning?

Mobbning kan vara direkt eller indirekt och ske ansikte mot ansikte eller på nätet. Mobbning är skadligt beteende som kan vara en enstaka händelse eller upprepas över tid. Ofta riktas mobbningen mot en person som har svårt att försvara sig mot den som mobbar. Mobbning kan få många olika konsekvenser för den som utsätts.

Mobbning kan vara:

- Verbal: skrämsel, hot, öknamn, ständig retning.
- Fysisk: slag, sparkar, knuffar eller annat fysiskt våld.
- Social: utfrysning, ryktesspridning eller förödmjukelse.
- Skadegörelse: smutsning, förstöring eller gömmande av övningsutrustning och andra tillhörigheter.

Mobbning sker också ofta via internet och mobiltelefoner, till exempel:

- Att skicka hånfulla, hotfulla eller skrämmande meddelanden.
- Att utan tillstånd kopiera och sprida innehåll från bloggar eller dagböcker samt redigera eller sprida någon annans bilder.
- Att skapa webbplatser eller konton som syftar till att förlöjliga en person och sprida länkar till dem.
- Att utge sig för att vara någon annan under dennes namn eller användarnamn.

Möjliga orsaker till mobbning

- Problem i hemmet.
- En önskan att passa in i gruppen, härma kompisars beteende eller känna sig överlägsen någon annan.

Version 06/2026

- Den som mobbar kan själv ha erfarenheter av att ha blivit utsatt för mobbning.

Konsekvenser för den som utsätts

Fysiska konsekvenser

- Magont, yrsel, trötthet, huvudvärk och muskelvärk.
- Mobbning under barndomen kan få långvariga effekter på hälsan ända in i vuxenlivet.
- Forskning visar att kroppen reagerar på social smärta på liknande sätt som på fysisk smärta. Långvarig mobbning kan öka produktionen av stresshormonet kortisol, vilket påverkar blodcirkulationen, matsmältningen och immunförsvaret negativt.

Psykiska konsekvenser

- Försämrade självbild och självkänsla.
- Känslor av hopplöshet: "Kanske var det som mobbaren sade och gjorde sant, och jag förtjänade det."
- Kortsiktiga konsekvenser:
 - Ilska, nedstämdhet, ångest, panikkänslor, tillbakadragande från normala aktiviteter, sömnsvårigheter, konstant trötthet eller ökat sömnbehov, självmordsrelaterade tankar
- Långsiktiga konsekvenser:
 - Svårigheter att lita på andra, hämndkänslor, långvarig ilska, låg självkänsla, svårigheter i relationer, självdestruktiva tankar, undvikande av sociala situationer

3.2 Förebyggande av mobbning

1. Gå igenom lägrets ordningsregler

- Alla inleder lägret med en säkerhetsrunda och genomgång av lägrets regler.

Version 06/2026

- När regler om uppförande behandlas bör funktionärerna tydligt förklara vilket beteende som inte är acceptabelt.
- Vuxna ska tydligt framhålla att mobbning inte accepteras i någon form. Skapa gemensamma spelregler tillsammans med ungdomarna. Säkerställ att all form av mobbning förbjuds. Formulera gärna reglerna positivt:
- "Vi inkluderar alla."
- "Vi uppmuntrar varandra."
- "Vi behandlar alla med respekt."

2. Ge brandkårsungdomarna kunskap om mobbning

Behandla ämnet tillsammans med hela gruppen eller ungdomsavdelningen. Gå igenom:

- Vad mobbning är.
- Vilka konsekvenser mobbning kan få.
- Hur ungdomar kan ingripa i mobbningssituationer.

3. Stärk ungdomarnas förmåga att ingripa

Åskådare spelar en viktig roll för om mobbning fortsätter eller upphör. Forskning visar att mobbningen upphör i cirka 60 % av fallen när en kamrat ingriper.

Ge konkreta exempel på hur ungdomar kan agera och berätta alltid vilken vuxen de kan kontakta.

Alternativ 1: Säg ifrån till den som mobbar

Tillsammans med ungdomarna kan man fundera på lämpliga svar:

- "Det där är inte okej."
- "Det är fel att behandla någon så."
- "Man får inte tala till någon på det sättet."

Berätta sedan för en trygg vuxen.

Version 06/2026

Alternativ 2: Gå därifrån eller hjälp den utsatta att lämna platsen

- Om det inte känns tryggt att konfrontera mobbaren, lämna situationen.
- Stanna inte kvar och titta på eller skratta åt mobbningen.
- Visa andra åskådare att du inte accepterar mobbning.
- Hjälp den utsatta att lämna platsen om hen vill.

Berätta sedan för en trygg vuxen.

Alternativ 3: Prata med den som blivit utsatt

- Erbjud dig att tillsammans berätta om händelsen för en vuxen.
- Säg att mobbningen inte är personens fel.
- Visa stöd och inkludera personen i gruppens aktiviteter.

Alternativ 4: Berätta för en vuxen

- Ledare
- Utbildare
- Ansvarsperson
- Annan trygg vuxen

Ansaret för att ingripa ligger alltid hos vuxna.

4. Skapa en miljö som motverkar mobbning

Bygg förtroende och uppmärksamma ungdomarnas känslor

En god relation till ungdomarna hjälper funktionären att påverka dem på ett positivt sätt.

Enkla metoder:

- Sök ögonkontakt.
- Lyssna aktivt.
- Visa intresse för hur ungdomarna mår.

Version 06/2026

Exempel:

"Jag märkte att du blev ledsen under övningen och att du var tyst efteråt. Vill du berätta om något känns jobbigt?"

Att berätta om mobbning kan vara svårt. Om du misstänker att något inte står rätt till, ge inte upp efter en enda fråga.

Hjälp ungdomar att hantera känslor

- Stöd ungdomarna när de gör misstag.
- Döm inte.
- Visa att misstag hör till lärandet.

Exempel:

"Mistag hör till lärandet. Jag förstår att det känns tråkigt just nu. Vad skulle du vilja göra annorlunda nästa gång?"

Alla ungdomar är olika. Om någon har svårt att hantera känslor kan du be avdelningens ansvarsperson eller en trygg vuxen om råd.

Som funktionär bör du även hantera dina egna känslor på ett föredömligt sätt.

Uppmuntra ungdomarna att se sina styrkor:

"Övningen gick riktigt bra idag!"

"Det var kanske inte den bästa träningsdagen, men vad tycker ni att ni gjorde bra idag?"

Stärk gruppens sammanhållning

Ge positiv feedback kring samarbete:

"Bra jobbat! Det där var verkligen en prestation av hela gruppen."

"Du uppmuntrade de andra väldigt fint under tävlingen/övningen."

Ge gärna populära ungdomar ansvar för att inkludera alla eftersom de ofta fungerar som förebilder:

Version 06/2026

”Skulle ni kunna hjälpa till att se till att alla blir uppmuntrade och att ingen lämnas utanför? Jag tror att ni klarar det jättebra och att andra följer ert exempel.”

Även små handlingar, som high-fives eller uppmuntrande leenden, kan stärka gemenskapen.

5. Uppmärksamma grupper som löper större risk att utsättas

HBTQIA+-brandkårister

Med HBTQIA+-personer avses personer som tillhör sexuella eller könsminoriteter, exempelvis homosexuella, lesbiska, bisexuella, transpersoner, intersexpersoner och asexuella personer.

- Reflektera över egna fördomar och låt dem inte påverka ditt bemötande.
- Utgå från att det finns personer i gruppen som tillhör en sexuell eller könsmässig minoritet.
- Var tydlig med att diskriminering inte accepteras.

Exempel:

”Här accepteras inga diskriminerande kommentarer, och det gäller även sådana som berör sexuell läggning eller könsidentitet.”

Använd ett inkluderande språk:

”Ni får gärna bjuda in familj, vänner och partner till lägrets besöksdag.”

Förvänta dig inte att HBTQIA+-personer själva ska utbilda andra. Ta reda på information på egen hand.

Personer med särskilda behov eller funktionsnedsättningar

Detta omfattar personer vars funktionsförmåga skiljer sig från det vanliga, till exempel på grund av fysisk funktionsnedsättning eller neuropsykiatriska drag.

- Kommentera inte någons yttre eller inre egenskaper.
- Reflektera över ditt eget förhållningssätt.
- Fråga ungdomen eller vårdnadshavarna vad som hjälper bäst.

Version 06/2026

- Ge extra stöd eller instruktioner vid behov.
- Använd tydligt språk och undvik bildspråk.
- Be deltagarna upprepa instruktioner utan att peka ut någon särskild person.
- Erbjud meningsfull sysselsättning under väntetider.
- Beakta rörelseförmåga och andra individuella behov.
- Be vid behov om råd från ansvarsperson, trygg vuxen eller första hjälpen.

3.3 Åtgärder vid mobbning

1. Ingrip

- Ingrip omedelbart.
- Tala om att mobbning inte accepteras inom brandkårsverksamheten.
- Be vid behov andra funktionärer om hjälp.
- Separera de inblandade och säkerställ att alla mår bra.
- Behåll lugnet och berätta att situationen kommer att utredas och att alla får berätta sin version.
- Uppmuntra till försoning först när hela situationen har utretts.

2. Lyssna och utred

- Ta alltid berättelser om mobbning på allvar.
- Förminska aldrig upplevelsen.
- Samtala enskilt med alla inblandade utan anklagelser.
- Försök få en så tydlig bild som möjligt av vad som hänt.
- Be vid behov parterna skriva ner sina upplevelser.
- Informera avdelningens ansvarsperson.
- Tala även med vittnen om det behövs.

Version 06/2026

- Informera kursledaren eller en trygg vuxen.
- Dokumentera samtalen och beslutade åtgärder.
- Överlämna informationen till trygg vuxna.

3. Stöd förändring

Tacka dem som lyft fram situationen.

Stöd den utsatta

- Lyssna.
- Försäkra personen om att du vill hjälpa.
- Säg att mobbningen inte är hens fel.
- Fundera tillsammans på hur hen kan agera om det händer igen.
- Samarbeta med ansvarsperson och vid behov vårdnadshavare.
- Fråga:

"Vad kan jag göra för att du ska känna dig trygg?"

Samtala med den som mobbat

- Behåll lugnet.
- Tala med varje person separat.
- Förklara varför beteendet är mobbning och varför det är skadligt.
- Påminn om att mobbning aldrig är acceptabelt.

Använd jag-budskap:

"Jag accepterar inte att människor behandlas på det sättet."

"Jag tycker inte att det du sade var roligt eller rättvist mot den andra personen."

"Jag förstår att du är arg, frustrerad eller trött, men det är ändå inte okej att knuffas, förolämpa eller sprida rykten."

- Försök förstå orsakerna bakom beteendet.

Version 06/2026

- Kom överens om hur beteendet ska förändras.
- Undvik att stämpla barnet eller ungdomen som "mobbare".
- Involvera personen i att reparera skadan om det är möjligt.
- Berätta att situationen kommer att följas upp och att det finns möjlighet att förändra beteendet.

4. Följ upp och sök stöd

Följ upp med den utsatta senare samma dag eller följande dag.

Om du behöver stöd, kontakta lägretryggs vuxna.

5. Förebygg att situationen upprepas

Gå igenom stegen för förebyggande av mobbning tillsammans med de inblandade och använd de åtgärder som beskrivits ovan.

4 Förebyggande av sexuella trakasserier och åtgärder vid sexuella trakasserier

Funktionärer kan använda denna anvisning för att förebygga sexuella trakasserier inom sina grupper eller ungdomsavdelningar på lägret samt för att hantera situationer där sexuella trakasserier har förekommit.

4.1 Vad är sexuella trakasserier?

Sexuella trakasserier är:

- Oönskat beteende som kränker en annan persons sexuella självbestämmande eller personliga integritet.
- Något som har likheter med mobbning.
- Något som kan drabba vem som helst, oavsett ålder eller kön.
- Beteende som ofta skapar en hotfull, förnedrande eller obehaglig atmosfär.
- Något som kan förekomma i alla hobbyer och verksamheter.

Exempel på sexuella trakasserier

Version 06/2026

- Olämpliga sexuella kommentarer, skämt eller frågor om kropp eller privatliv.
- Anspelande gester eller miner.
- Olämpligt sexuellt innehåll via sociala medier, meddelanden, sms, e-post eller telefonsamtal.
- Förslag eller krav på sexuella handlingar.

De ovanstående exemplen kan utgöra brott om de riktar sig mot personer under 16 år. Otillåten beröring av intima områden såsom stjärt, lår, bröst eller könsorgan kan uppfylla rekvisiten för brott oberoende av offrets ålder.

Skillnaden mellan flirt och sexuella trakasserier

Flirt

- Ömsesidig.
- Bygger på samtycke.
- Kan avslutas av båda parter.
- Känns positiv.

Trakasserier

- Ensidiga.
- Bygger inte på samtycke.
- Fortsätter trots att personen vill att det ska upphöra.
- Känns obehagliga för den utsatta.

Skillnaden mellan bra och dålig beröring

Bra beröring

- Känns trygg och behaglig.
- Ger en positiv känsla.
- Upphör när man vill.

Version 06/2026

- Är ömsesidig.

Dålig beröring

- Skapar förvirring, rädsla eller ilska.
- Är hotfull eller påtvingad.
- Upphör inte när man ber om det.
- Skadar fysiskt eller psykiskt.
- Får en att vilja lämna situationen.

5 Hantering av fall av olämpligt beteende

Denna handlingsanvisning tillämpas på brandkårslägret i situationer där ett fall av olämpligt beteende inte kan utredas inom den egna brandkåren eller kursen, eller där det av någon annan anledning finns behov av stöd från en trygg vuxen.

1. Klagomål tas emot och behandlas seriöst

De trygga vuxna som utsetts på förhand på lägret tar emot klagomålet. Den som kontaktar lägerorganisationen ska få berätta om sin upplevelse utan stress eller tidspress. Det är viktigt att beklaga den upplevda kränkningen, ta personens oro på allvar och ta ansvar för att utreda situationen.

Innan utredningen är genomförd ska inga löften ges om utgången av ärendet. Informera om när nästa kontakt kommer att tas och håll denna tidpunkt, även om ärendet ännu inte har avancerat.

Mottagaren av klagomålet dokumenterar:

- Klagomålets innehåll
- Datum
- Vem som tagit emot klagomålet
- Anmälarens namn, om det är känt

Version 06/2026

Om mottagaren inte är en trygg vuxen ska personen agera enligt ovan och vidarebefordra ärendet till ansvarig trygg vuxen på lägret.

2. Beslut om vem som behandlar ärendet

På lägret finns förhandsutsedda trygg vuxna som i första hand behandlar klagomål. I varje enskilt fall måste dock behandlarnas opartiskhet bedömas särskilt.

Eftersom klagomål och oro kan väcka starka känslor är det viktigt att de som hanterar ärendet inte själva är direkt involverade i situationen. Om det inte finns tillräckligt många opartiska personer på lägret kan en extern person anlitas, exempelvis från det arrangerande räddningsförbundet.

I vissa fall kan en vuxen från den egna brandkåren eller kursen vara lämplig att hantera ärendet, till exempel vid interna mobbningssituationer. Säkerställ då att personen vid behov får stöd av en trygg vuxen.

3. Bedöm behovet av polisanmälan och barnskyddsanmälan

Bedöm tillsammans med berörda aktörer om det handlar om ett lagbrott eller en situation som kan hanteras inom lägret.

Om du är osäker på om ett brott har begåtts kan du rådfråga:

- Polisen
- Brottsofferjouren (www.riku.fi)
- Et ole yksin-tjänsten (www.etoleyksin.fi)

utan att uppge offrets namn.

Om en polisanmälan görs ska den fortsatta utredningen av det misstänkta brottet överlåtas till myndigheterna. För annat regelstridigt beteende kan lägrets normala disciplinära process användas.

Version 06/2026

Om det uppstår oro för en minderårigs välbefinnande eller säkerhet är det motiverat att göra en barnskyddsanmälan. Råd kan begäras från den jourhavande socialarbetaren inom det egna området.

4. Hörande av parter när inget brott misstänks

Alla parter har rätt att bli hörda.

Hörandena ska dokumenteras och de berörda ska få möjlighet att läsa de uppgifter som skrivits om dem.

Följande ska antecknas:

- Vem som hörts
- När personen hörts
- Vilka som varit närvarande
- Innehållet i samtalet
- Vad som överenskommits om fortsättningen

Parterna ska höras konfidentiellt.

När det gäller minderåriga ska vårdnadshavarna:

- Informeras
- Ge sitt samtycke till hörandet
- Ges möjlighet att delta

De ska också i efterhand informeras om vad som diskuterats och vilka åtgärder som vidtagits.

Det är viktigt att personen får veta:

- Varför hen hörs
- Att hens berättelse inte ifrågasätts
- Hur processen kommer att fortsätta

Version 06/2026

I vissa fall är anmälaren okänd eller vill vara anonym. Klagomålet kan även komma från en tredje part. Då kan information samlas in mer generellt från berörda grupper.

Exempelvis kan vårdnadshavares upplevelser samlas in konfidentiellt om en anonym vårdnadshavare har framfört oro.

5. Beslut

Beslut fattas om fortsatta åtgärder.

I all verksamhet ska barnets eller den ungas bästa vara den främsta utgångspunkten.

Åtgärder beslutas enligt lägrets regler och villkor.

Disciplinära åtgärder som berör funktionärer eller andra vuxna beslutas av lägerkommittén.

Lägrets styrgrupp ska informeras om alla trakasseri- och våldsärenden.

6. Skriftlig sammanfattning

Den person som utrett ärendet sammanställer en skriftlig rapport som sparas på överenskommen plats.

Sammanfattningen ska innehålla:

- Genomförda åtgärder
- Höranden
- Fattade beslut

Dokumentationen får endast förvaras på överenskommen plats och under överenskommen tid.

Sammanfattningen är viktig eftersom den kan behövas vid framtida konflikter eller utredningar.

Version 06/2026

7. Information

Berörda personer ska informeras om beslutet.

Om klagomålet eller oron har framförts direkt av en privatperson, exempelvis en vårdnadshavare eller brandkårsungdom, ska personen få information om:

- Hur processen framskridit
- Vilka beslut som fattats
- Motiveringarna bakom besluten

Det bör också övervägas när och hur information ska ges till hela lägret.

Vid trakasseri- eller våldssituationer rekommenderas att frågan behandlas inom kursen eller gruppen och att lägerdeltagarna ges möjlighet att ta upp ämnet även senare.

Under hela processen ska man värna om:

- Transparens
- Rättvisa
- Öppenhet

Alla ungdomar, vårdnadshavare, handledare, utbildare och funktionärer ska behandlas jämlikt och respektfullt.

6 Myndighetsanmälningar

6.1 Barnskyddsanmälan

När bör en anmälan övervägas?

När det uppstår oro för ett minderårigt barns välbefinnande eller säkerhet.

Orsaker kan till exempel vara:

- Försummelse av barnets behov
- Brister i omsorgen

Version 06/2026

- Misstanke om misshandel eller sexuellt utnyttjande
- Risk för misshandel eller sexuellt utnyttjande
- Vårdnadshavares missbruk eller psykiska ohälsa
- Barnets eget missbruk
- Psykisk ohälsa hos barnet
- Brottslighet
- Självskadebeteende

Råd kan fås från:

- Lägretrygga vuxna
- Första hjälpen på lägretry
- Jourhavande socialarbetare

Vem kan göra en anmälan?

Vem som helst kan göra en barnskyddsanmälan.

I akuta fall kan man kontakta:

- Nödcentralen
- Socialjouren

Personer som genom sitt arbete har lagstadgad skyldighet att göra barnskyddsanmälan kan inte anmäla anonymt.

Vårdnadshavare har i regel rätt att få information om anmälan.

Normalt bör orsakerna diskuteras med vårdnadshavarna. Undantag gäller när det finns misstanke om våld eller sexuellt utnyttjande i hemmet. Då ska barnskyddsanmälan göras och polisen kontaktas utan att vårdnadshavarna först informeras.

Vart görs anmälan?

Till socialtjänsten inom välfärdsområdet där barnet är bosatt.

HÄLY 2026
11-17.7.2026
MASKU

Kansainvälinen palokuntanuorten suurleiri
Internationellt brandkårsungdomsläger
International youth firefighters' camp

www.haly2026.fi

Version 06/2026

I brådskande fall:

- Nödcentralen
- Socialjouren

Handlingsmodell på lägret

- Lyssna och dokumentera oron sakligt (vad, var, när och vilka).
- Diskutera med trygga vuxna och ledning.
- Gör anmälan via rätt myndighetskanal.
- Förvara dokumentationen på överenskommen plats.
- Säkerställ stöd för barnet eller ungdomen.

Kommunikation och sekretess

- Uppgifter behandlas konfidentiellt.
- Kommunikation sker enligt överenskomna roller och ansvarsfördelning.

6.2 Misstanke om sexualbrott

Sexualbrott utreds alltid av polisen.

Om det finns skäl att misstänka ett sexualbrott ska den normala interna behandlingsprocessen inte inledas. En egen utredning kan försvåra den brottsutredning som senare genomförs av polisen.

Alla misstankar om brott ska överlåtas till polisen.

Om du är osäker kan du kontakta:

- Lägrets trygga vuxna
- Första hjälpen på lägret
- Polisen
- Brottsofferjouren

Version 06/2026

- Et ole yksin-tjänsten

utan att uppge offrets namn.

Bemötande av offer för sexualbrott

Om ett barn eller en ungdom berättar att hen blivit utsatt:

- Lyssna lugnt.
- Tro på det som berättas.
- Tacka för förtroendet.
- Försäkra personen om att det inte är hens fel.

Led inte personen med frågor och pressa inte fram fler detaljer.

Lämpliga frågor kan vara:

- "Vad hände sedan?"
- "Vill du berätta mer?"

Var neutral och dokumentera berättelsen med samma ord som barnet eller ungdomen använder.

Förklara vad som händer härnäst och att du är skyldig att föra informationen vidare.

Utsätt inte barnet för vuxnas interna utredningar.

Se till att vårdnadshavaren informeras, om inte särskilda skäl talar emot det.

Vid akuta situationer ring:

112

Polisanmälan vid misstanke om sexualbrott

När en polisanmälan görs bedömer polisen om det finns skäl att misstänka brott och om en förundersökning ska inledas.

Vem som helst kan göra en polisanmälan, men det är bäst om anmälan görs av den person som fått uppgifterna direkt från den minderåriga.

Version 06/2026

Om offret är myndigt och uttryckligen motsätter sig en polisanmälan bör den önskan respekteras.

Du har dock alltid skyldighet att anmäla vissa allvarliga brott som planeras, exempelvis:

- Våldtäkt
- Grov våldtäkt
- Grovt sexuellt utnyttjande av barn

Anmälaren får normalt inte information om hur brottsutredningen fortskrider.

Barnskyddsanmälan vid misstanke om sexualbrott

Vid misstanke om sexualbrott mot minderårig rekommenderas även en barnskyddsanmälan.

Anmälan görs till:

- Barnets hemkommuns socialtjänst
- Nödcentralen eller socialjouren i akuta fall

Sprid inte information om en pågående utredning.

Om man måste informera vårdnadshavare eller brandkår ska endast faktiska omständigheter kommuniceras. Man får inte påstå att någon är skyldig till brott innan åtal har väckts.

Barnet eller ungdomen bör hänvisas vidare till stödinsatser.

På lägret finns stöd via:

- Trygga vuxna
- Första hjälpen

Utanför lägret:

- Skolpsykolog
- Skolkurator

Version 06/2026

- Hälsocentral
- Flickornas Hus eller Poikien Talo
- Kris- och stödtelefoner
- Et ole yksin
- MIELL:s kristelefon
- Nuorten Exit
- Tukinainen
- Naisten Linja

6.3 Misstanke om brott

En polisanmälan är en anmälan till polisen om ett möjligt brott.

Vem som helst kan göra en polisanmälan till valfri polisinrättning.

Polisen är som huvudregel skyldig att ta emot anmälan.

Elektroniska anmälningar skickas vidare till den enhet som ansvarar för utredningen.

I vissa fall görs anmälan direkt på plats av en polispatrull.

Nattetid tas anmälningar främst emot i brådskande ärenden där polis behövs på plats. Den elektroniska anmälningstjänsten är normalt stängd mellan kl. 22.45 och 06.00.

Uppgifter som behövs för polisanmälan

- Vad som hänt
- Hur handlingen eller försummelsen gick till
- Var händelsen inträffade
- När den inträffade
- Vem som utförde handlingen

Version 06/2026

Om gärningspersonen är okänd:

- Ålder
- Längd
- Kroppsbyggnad
- Ansiktsdrag
- Sätt att tala
- Rörelsemönster
- Klädsel

Dessutom:

- I vilken riktning personen lämnade platsen
- Uppgifter om fordon (registreringsnummer, märke, modell, färg)
- Eventuell farlighet (vapen, hot, drogpåverkan m.m.)
- Material eller bevis som finns tillgängliga
- Skärmdumpar och profiluppgifter vid internetrelaterade händelser

7 Källor

- Handlingsanvisningar för sommarlägret Eldis22
- Et ole yksin (Befolkningsförbundet)
- Kiva Skola (www.kivakoulu.fi)
- Mannerheims Barnskyddsförbund (www.mll.fi)
- US Center for SafeSport: *Preventing Bullying: What Great Coaches Need to Know* (2016)
- Seta: *Opitaan yhdessä! Mångfald i kön och sexuell läggning* (2016)
- Vammaisurheilu ja liikunta VAU ry, Valtti-programmet

Version 06/2026

- www.playbytherules.net.au
- www.terveurheilija.fi
- ADHD-förbundet
- Ei meidän koulussa
- THL:s handbok för barnskydd
- Polisens anvisningar om sexualbrott
- Brottsofferjouren (RIKU)
- Nuorten Exit
- Käypä hoito-rekommendationerna
- Mieli rf:s krisstödsterjänster
- Lastensuojeluilmoitus (THL)